

Ar Savienības tiesībām ir saderīgi atbalsta pasākumi, kurus Zviedrija un Dānija īstenojušas par labu SAS, lai novērstu kaitējumu, kas radies, saistībā ar Covid-19 pandēmijas dēļ pieņemtajiem ierobežojumiem atceļot vai pārplānojot lidojumus

Tā kā "SAS" pieder būtiski lielāka tirgus daļa nekā tās tuvākajam konkurentam šajās abās dalībvalstīs, atbalsts nav prettiesiska diskriminācija

2020. gada aprīlī Dānija un Zviedrija paziņoja Komisijai divus dažādus atbalsta pasākumus par labu sabiedrībai SAS AB, no kuriem katrs ietvēra garantiju atjaunojamai kredītlīnijai ar maksimālo apmēru 1,5 miljardi Zviedrijas kronu (SEK) ¹. Minēto pasākumu mērķis bija daļēji kompensēt SAS kaitējumu, kas radies sakarā ar lidojumu atcelšanu vai pārplānošanu pēc tam, kad Covid-19 pandēmijas kontekstā tika noteikti pārvietošanās ierobežojumi.

Ar 2020. gada 15. aprīļa ² un 24. aprīļa ³ lēmumiem Komisija paziņotos pasākumus kvalificēja par valsts atbalstu ⁴, kas saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktam. Atbilstoši šai tiesību normai ar iekšējo tirgu ir saderīgs atbalsts, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, kuru nodarījušas dabas katastrofas vai citi ārkārtēji notikumi.

Aviosabiedrība *Ryanair* cēla prasības par šo lēmumu atcelšanu, kuras Eiropas Savienības Vispārējās tiesas desmitā palāta paplašinātā sastāvā tomēr noraidīja. Šajā kontekstā tā pirmo reizi apstiprina individuālu valsts atbalsta pasākumu, kuri noteikti nolūkā risināt Covid-19 pandēmijas sekas, likumību no LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta aspekta ⁵.

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, Vispārējā tiesa noraida pamatu par to, ka piešķirtais atbalsts ir nesaderīgs ar iekšējo tirgu tāpēc, ka tas ir paredzēts tikai vienas sabiedrības ciestā kaitējuma novēršanai. Šajā ziņā Vispārējā tiesa paskaidro, ka saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu atbalsts var būt paredzēts ārkārtēja notikuma radīta kaitējuma novēršanai arī tad, ja labumu no tā gūst tikai viens atsevišķs uzņēmums, bet pilnībā šī notikuma radīto kaitējumu nenovērš. Līdz ar to **Komisija nebija pieļāvusi tiesību kļūdu tikai tāpēc, ka par labu SAS noteiktie atbalsta pasākumi nesniedza labumu visiem Covid-19 pandēmijas radīto kaitējumu cietušajiem.**

¹ Zviedrijas pieņemtais atbalsta pasākums, kuru tā Komisijai paziņoja vēl pirms individuālā atbalsta pasākuma paziņošanas un kuru Komisija apstiprināja 2020. gada 11. aprīlī atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam, ir individuāls atbalsts, ko Zviedrija ir nolēmusi piešķirt SAS kā sabiedrībai, kura ir tiesīga izmantot aizdevumu garantiju shēmu, kas paredzēta, lai atbalstītu visas Zviedrijas aviosabiedrības Covid-19 pandēmijas kontekstā.

² Komisijas Lēmums C(2020) 2416 *final* par valsts atbalstu SA.56795 (2020/N) – Dānija – SAS Covid-19 pandēmijas radītā kaitējuma novēršana.

³ Komisijas Lēmums C(2020) 2784 *final* par valsts atbalstu SA.57061 (2020/N) – Zviedrija – SAS Covid-19 pandēmijas radītā kaitējuma novēršana.

⁴ LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

⁵ 2021. gada 17. februāra spriedumā *Ryanair*/Komisija, T-259/20 (skat. arī paziņojumu presei Nr. 17/21), Vispārējā tiesa veica tādu pašu likumības pārbaudi par Francijas nolūkā risināt Covid-19 pandēmijas sekas Francijas gaisa pārvadājumu tirgū pieņemtās valsts atbalsta shēmas likumību. 2021. gada 14. aprīļa spriedumā *Ryanair*/Komisija, T-388/20 (skat. arī paziņojumu presei Nr. 53/21), Vispārējā tiesa pārbaudīja vēl citu individuālā atbalsta pasākumu, kas pamatots ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

Otrkārt, Vispārējā tiesa noraida *Ryanair* pamatu, ar ko tā apstrīd atbalsta pasākumu samērīgumu ar *SAS Covid-19* pandēmijas radītā kaitējuma apmēru. Vispārējā tiesa vispirms atgādina, ka LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts ļauj kompensēt tikai ekonomiskos zaudējumus, ko tiešā veidā radījušas dabas katastrofas vai citi ārkārtēji notikumi. Līdz ar to, **ņemot vērā pandēmijas progresīvo raksturu un kaitējuma, ko tā radījusi SAS, apmēra noteikšanas prospektīvo raksturu, Komisija ir pietiekami precīzi izklāstījusi aprēķina metodi minētā kaitējuma novērtēšanai, kas ļauj izvairīties no iespējami pārmērīgas kompensēšanas** ⁶. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa turklāt uzsver Dānijas un Zviedrijas apņemšanos veikt SAS faktiski ciestā kaitējuma *ex post* novērtējumu – vēlākais – līdz 2021. gada 30. jūnijam un attiecīgā gadījumā lūgt tai atmaksāt saņemtā atbalsta daļu, kas pārsniedz minēto kaitējumu, ņemot vērā visu atbalstu, ko SAS – tostarp arī ārvalstu iestādes – var piešķirt *Covid-19* pandēmijas dēļ.

Treškārt, Vispārējā tiesa noraida pamatu par apgalvotu nediskriminācijas principa pārkāpumu. Proti, individuāls atbalsts pēc savas būtības rada atšķirīgu attieksmi vai pat diskrimināciju, kas ir nesaraucami saistīta ar pasākuma individuālo raksturu. Tāpēc atzīt, ka šāds atbalsts ir pretrunā nediskriminācijas principam, nozīmētu sistemātiski apšaubīt ikviena individuāla atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, lai gan Savienības tiesības ļauj dalībvalstīm piešķirt šādu atbalstu, ja vien ir izpildīti visi LESD 107. pantā paredzētie nosacījumi.

Turklāt, pat pieņemot, ka ar attiecīgajiem pasākumiem ieviestā atšķirīgā attieksme atbilstoši šim principam var tikt pielīdzināta diskriminācijai, to tomēr var attaisnot, ja tā ir nepieciešama, piemērota un samērīga likumīga mērķa sasniegšanai. Tāpat, ciktāl *Ryanair* atsaucas arī uz LESD 18. pantu, Vispārējā tiesa turklāt norāda, ka saskaņā ar šo tiesību normu ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Līgumu piemērošanas jomā, neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus. Tā, uzskatīdama, ka LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir Līgumā paredzēts īpašais noteikums, Vispārējā tiesa turpina attiecīgo pasākumu pārbaudi, balstoties uz šo normu.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa apstiprina, pirmām kārtām, ka attiecīgo pasākumu mērķis atbilst LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā izvirzītajiem nosacījumiem, jo tas tik tiešām ir daļēji novērst kaitējumu, ko SAS radījis ārkārtējs notikums, proti, *Covid-19* pandēmija. Otrām kārtām, Vispārējā tiesa konstatē, ka **SAS labvēlīgā atšķirīgā attieksme ir piemērota minēto pasākumu mērķa sasniegšanai un nepārsniedz šī mērķa sasniegšanai nepieciešamā robežas, jo SAS pieder lielākā tirgus daļa Dānijā un Zviedrijā un šī tirgus daļa ir būtiski lielāka nekā tās tuvāko konkurentu tirgus daļas abās minētajās valstīs.**

Ceturtkārt, Vispārējā tiesa pārbauda Komisijas lēmumus no pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību aspekta. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa norāda, ka ***Ryanair* nepierāda, kādā veidā pasākuma ekskluzīvais raksturs varētu to atturēt veikt uzņēmējdarbību Dānijā vai Zviedrijā** vai arī sniegt gaisa pārvadājumu pakalpojumus no šīm valstīm vai uz tām.

Lietā T-379/20 Vispārējā tiesa turklāt konstatē, ka Zviedrijas paziņotais atbalsta pasākums ir pakārtots Zviedrijas atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam pieņemtajai atbalsta shēmai, kas paredzēta *Covid-19* pandēmijas radīto traucējumu Zviedrijas tautsaimniecībā novēršanai ⁷. Taču tā noraida argumentu, ka šim pasākumam minētā iemesla dēļ nevar būt mērķis novērst ārkārtēja notikuma sekas LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Šajā ziņā Vispārējā tiesa precizē, ka LESD nav pretrunā LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta un 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta vienlaicīga piemērošana, ja vien ir izpildīti abu šo tiesību

⁶ Komisija ir norādījusi, ka SAS ciestā kaitējuma apmērs atbilst "pievienotās vērtības zudumam", kas izpaužas kā starpība starp ienākumiem laikposmā no 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim un ienākumiem laikposmā no 2020. gada marta līdz 2021. gada februārim, no kuriem tika atskaitītas, pirmkārt, izpalikušās mainīgās izmaksas, kas tika aprēķinātas, pamatojoties uz izmaksām laikposmā no 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim, un, otrkārt, negūtajiem ienākumiem atbilstošā peļņas daļa. Kaitējuma apmērs provizoriski tika novērtēts, ņemot vērā gaisa satiksmes samazināšanos par 50 līdz 60 % laikposmā no 2020. gada marta līdz 2021. gada februārim salīdzinājumā ar laikposmu no 2019. gada marta līdz 2020. gada februārim, un tas bija 5 līdz 15 miljardi SEK.

⁷ 2021. gada 17. februāra spriedumā *Ryanair*/Komisija, [T-238/20](#) (skat. arī paziņojumu presei [Nr. 16/21](#)), Vispārējā tiesa noraidīja *Ryanair* prasību par Komisijas lēmumu, ar ko šī Zviedrijas atbalsta shēma bija atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu.

normu nosacījumi. Tas tā ir it īpaši tad, ja fakti un apstākļi, kas rada nopietnus traucējumus tautsaimniecībā, ir ārkārtēju notikumu rezultāts.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa kā nepamatotus noraida pamatus par apgalvotu pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un konstatē, ka nav nepieciešams izvērtēt tā pamata pamatotību, kurš saistīts ar 108. panta 2. punktā balstīto procesuālo tiesību pārkāpumu.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns spriedumu ([T-378/20](#) un [T-379/20](#)) teksts tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Attēli no sprieduma pasludināšanas ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.